

สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องคุณสมบัติอันพึงประสงค์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจากทัศนะของเกษตรกร ในโครงการเกษตรกรรมจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ สรุปผลได้ดังนี้

๑. เกษตรกรต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร มีคุณสมบัติคือ การตรงต่อเวลา เป็นลำดับ ๑ การมีความชำนาญในด้านการส่งเสริมการเกษตร เป็นลำดับ ๒ การมีประสบการณ์ด้านการเกษตร เป็นลำดับ ๓ และความรวดเร็ว เป็นลำดับสุดท้าย แต่เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาและภูมิลำเนาเดิมแล้วพบว่า

๑.๑ เกษตรกรที่มีการศึกษาดำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เกษตรกรที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานคร และในภาคเหนือ ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีคุณสมบัติคือ การตรงต่อเวลา เป็นลำดับ ๑ แต่เกษตรกรที่มีการศึกษาสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีคุณสมบัติคือ การรู้วิธีส่งเสริมการเกษตรให้เหมาะสมกับเกษตรกรแต่ละคน เป็นลำดับ ๑ เกษตรกรที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีคุณสมบัติคือ การมีความชำนาญในด้านการส่งเสริมการเกษตร เป็นลำดับ ๑ และเกษตรกรที่มีการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีคุณสมบัติคือ การตรงต่อเวลาและการมีจิตใจเอื้อเฟื้อ เป็นลำดับ ๑

๑.๒ เกษตรกรที่มีการศึกษาดำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีคุณสมบัติคือ ความยุติธรรม เป็นลำดับ ๒ เกษตรกรที่มีการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีคุณสมบัติคือ การมีความชำนาญในด้านการส่งเสริมการเกษตร เป็นลำดับ ๒ เกษตรกรที่มีการศึกษาสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีคุณสมบัติคือ การทำงานด้วยความตั้งใจ เป็นลำดับ
 ๒ เกษตรกรที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานคร ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร
 มีคุณสมบัติคือ การมีความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร เป็นลำดับ ๒ เกษตรกรที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคกลาง ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีคุณสมบัติคือ การมีประสบการณ์ด้านกาเกษตร เป็นลำดับ ๒ เกษตรกรที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคเหนือต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีคุณสมบัติคือ การมีความกระตือรือร้นในการทำงาน เป็นลำดับ ๒ และเกษตรกรที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีคุณสมบัติคือ การเข้าใจความต้องการของเกษตรกร เป็นลำดับ ๒

๑.๓ เกษตรกรที่มีการศึกษาค่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีคุณสมบัติคือ การมีความชำนาญในด้านกาส่งเสริมการเกษตร การเข้าใจความต้องการของเกษตรกร และการทำงานด้วยความตั้งใจ เป็นลำดับ ๓ เกษตรกรที่มีการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ มีความต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีคุณสมบัติ คือ การมีประสบการณ์ด้านกาเกษตร เป็นลำดับ ๓ เกษตรกรที่มีการศึกษาสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีคุณสมบัติคือ การมีความกระตือรือร้นในการทำงาน เป็นลำดับ ๓ เกษตรกรที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานคร ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีคุณสมบัติคือ การได้รับการฝึกอบรมด้านกาเกษตร เป็นลำดับ ๓ เกษตรกรที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคกลาง ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีคุณสมบัติคือ การทรงค่อเวลา เป็นลำดับ ๓ เกษตรกรที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคเหนือ ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีคุณสมบัติคือ การมีประสบการณ์ด้านกาเกษตร และการทำงานด้วยความตั้งใจ เป็นลำดับ ๓ เกษตรกรที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีคุณสมบัติคือ การมีความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร เป็นลำดับ ๓

๑.๔ เกษตรกรที่มีการศึกษาค่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เกษตรกรที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีคุณสมบัติคือ ความรวดเร็ว เป็นลำดับ

สุดท้าย

๒. เกษตรกรให้ความสำคัญต่อคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ดังนี้ การตรงต่อเวลา เป็นลำดับ ๑ การทำงานด้วยความเต็มใจ เป็นลำดับ ๒ การเข้าใจความต้องการของเกษตรกร เป็นลำดับ ๓ และความรวดเร็ว เป็นลำดับสุดท้าย แต่เมื่อจำแนกตามการศึกษา และภูมิภาคแล้วพบว่า

๒.๑ เกษตรกรที่มีการศึกษาค่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เกษตรกรที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานคร ภาคกลาง และภาคเหนือ ให้ความสำคัญต่อคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรคือ การตรงต่อเวลา เป็นลำดับ ๑ เกษตรกรที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้ความสำคัญต่อคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรคือ การเข้าใจความต้องการของเกษตรกรเป็นลำดับ ๑

๒.๒ เกษตรกรที่มีการศึกษาค่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ให้ความสำคัญต่อคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรคือ การทำงานด้วยความเต็มใจ การเข้าใจความต้องการของเกษตรกร การทำงานด้วยความตั้งใจ การมีประสบการณ์ด้านการเกษตร การสนใจแสวงหาความรู้ และความยุติธรรม เป็นลำดับ ๒ เกษตรกรที่มีการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ให้ความสำคัญต่อคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรคือ การเข้าใจความต้องการของเกษตรกร เป็นลำดับ ๒ เกษตรกรที่มีการศึกษาสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และเกษตรกรที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคกลาง ให้ความสำคัญต่อคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรคือ การมีความกระตือรือร้นในการทำงาน เป็นลำดับ ๒ เกษตรกรที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานคร ให้ความสำคัญต่อคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรคือ ความยุติธรรม เป็นลำดับ ๒ เกษตรกรที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคเหนือ ให้ความสำคัญต่อคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรคือ การสนใจแสวงหาความรู้ เป็นลำดับ ๒ และเกษตรกรที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้ความสำคัญต่อคุณสมบัติคือ การตรงต่อเวลา และความเมตตา เป็นลำดับ ๒

๒.๓ เกษตรกรที่มีการศึกษาค่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ให้ความสำคัญต่อคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรคือ ความเมตตา เป็นลำดับ ๓ เกษตรกรที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ ๔ ให้ความสำคัญต่อคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร คือ การมีความกระตือรือร้นในการทำงาน เป็นลำดับ ๓ เกษตรกรที่มีการศึกษาสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ให้ความสำคัญต่อคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรคือ การมีความชำนาญในด้านการส่งเสริมการเกษตร เป็นลำดับ ๓ เกษตรกรที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานคร ให้ความสำคัญต่อคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรคือ ความอดทน เป็นลำดับ ๓ เกษตรกรที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคกลาง ให้ความสำคัญต่อคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรคือ การทำงานด้วยความเต็มใจ เป็นลำดับ ๓ เกษตรกรที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคเหนือ ให้ความสำคัญต่อคุณสมบัติคือ การเข้าใจความต้องการของเกษตรกร เป็นลำดับ ๓ และเกษตรกรที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้ความสำคัญต่อคุณสมบัติ ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรคือ การทำงานด้วยความเต็มใจ การมีประสบการณ์ด้านการเกษตร การได้รับการฝึกอบรมด้านการเกษตร และการมีความชำนาญในด้านการส่งเสริมการเกษตร เป็นลำดับ ๓

๒.๔ เกษตรกรที่มีการศึกษาค่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เกษตรกรที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคกลาง และภาคเหนือ ให้ความสำคัญต่อคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรคือ ความรวดเร็ว เป็นลำดับสุดท้าย เกษตรกรที่มีการศึกษาสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เกษตรกรที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานคร และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้ความสำคัญต่อคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรคือ การมีจิตใจเยือกเย็น และความรวดเร็ว เป็นลำดับสุดท้าย

๓. เกษตรกรจำนวนมากที่สุด ต้องการเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ซึ่งมีอายุระหว่าง ๓๐ - ๓๔ ปี

๔. เกษตรกรจำนวนมากที่สุด ต้องการเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เพศชาย

๕. เกษตรกรจำนวนมากที่สุด ไม่พึงเลี้ยงเกี่ยวกับการแต่งกายของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม

การเกษตรเป็นสิ่งสำคัญ โดยเห็นว่าแต่งกายอย่างไรก็ได้

๖. เกษตรกรเข้าใจและยอมรับเกี่ยวกับความหมายคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

- ๑) ความเมตตา หมายถึง การช่วยเหลือ ความสงสาร และ ความเห็นใจ
- ๒) การเข้ากับเกษตรกรได้ หมายถึง การไม่ถือตัว การรับปัญหาของเกษตรกร และ การช่วยเหลือ
- ๓) ความสุภาพเรียบร้อย หมายถึง การใช้วาจาสุภาพ การมีมารยาทดี และ การแต่งกายเรียบร้อย
- ๔) การไม่เห็นแก่ตัว หมายถึง การเห็นแก่ส่วนรวม การไม่เอาเปรียบ และ การช่วยเหลือ
- ๕) ความยุติธรรม หมายถึง ความเที่ยงตรง การไม่เห็นแก่ตัว และ การไม่ลำเอียง
- ๖) การให้อภัย หมายถึง การยกโทษให้แก่ผู้กระทำผิด การไม่โกรธ และ ความเมตตา
- ๗) ความเอื้อเฟื้อ หมายถึง การช่วยเหลือ ความเมตตา และ การแนะนำการเกษตร
- ๘) ความร่าเริง หมายถึง การยิ้มแย้ม ความสนุกสนาน และ การพูดคุยกับเกษตรกร
- ๙) การสมาคม หมายถึง การเข้ากับคนใดทุกคน การพูดคุยกับผู้อื่น และ การเยี่ยมเยียน
- ๑๐) จิตใจเยือกเย็น หมายถึง การมีความคิดรอบคอบ ใจเย็น และ การไม่โกรธ
- ๑๑) การได้รับการฝึกอบรมด้านการเกษตร หมายถึง การผ่านการปฏิบัติงานด้านการเกษตร การมีความรู้ด้านการเกษตร และ การมีความชำนาญทางการเกษตร

๑๒) ความอดทน หมายถึง การทนต่อความยากลำบาก ความขยัน และความแข็งแรง

๑๓) การมีประสบการณ์ด้านการเกษตร หมายถึง การผ่านการฝึกอบรมด้าน การเกษตร การผ่านการปฏิบัติงานด้านการเกษตร และ การมีความชำนาญด้านการเกษตร

๑๔) การมีความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตร หมายถึง การมีความสามารถ ในการแนะนำด้านการเกษตร การผ่านการเรียนด้านการเกษตร และ การมีความรู้ด้านการเพาะปลูก

๑๕) การมีความชำนาญด้านการส่งเสริมการเกษตร หมายถึง การผ่านงาน ด้านการเกษตร การมีความเชี่ยวชาญด้านการเกษตร และ การมีความรู้ด้านการเกษตร

๑๖) การมีความเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ หมายถึง การมีความรู้ความสามารถ การเป็นคนดี และ การได้รับการฝึกอบรม

๑๗) ความฉลาด หมายถึง การรู้ปัญหาของเกษตรกร การมีไหวพริบดี และ การรู้เรื่องการเกษตร

๑๘) ความเข้มแข็ง หมายถึง ความอดทน ความแข็งแรง และ ความขยัน

๑๘) การกล้าตัดสินใจ หมายถึง ความเชื่อมั่น การตัดสินใจด้วยตนเอง และ การทำงานเร็ว

๒๐) ความกระตือรือร้นในการทำงาน หมายถึง การขยันทำงาน การตั้งใจทำ งาน และ การทำงานเร็ว

๒๑) การทำงานด้วยความคล่องแคล่ว หมายถึง การทำงานเร็ว การทำงาน ด้วยความเชื่อมั่น และ การทำงานด้วยความชำนาญ

๒๒) การทำงานด้วยความตั้งใจ หมายถึง การทำงานด้วยความเอาใจใส่ การทำงานด้วยใจรัก และ การทำงานด้วยความขยัน

๒๓) การทำงานด้วยความเต็มใจ หมายถึง การทำงานด้วยความขยัน การตั้งใจทำงาน และ การทำงานด้วยความจริงใจ

๒๔) การเข้าใจความต้องการของเกษตรกร หมายถึง การรู้ความต้องการของเกษตรกร การช่วยเหลือเกษตรกร และ การรู้จักเกษตรกร

๒๕) การสนใจแสวงหาความรู้ หมายถึง การค้นหาหาความรู้ การขยันหาความรู้ และ การศึกษาหรืออบรม

๒๖) การรู้วิธีส่งเสริมการเกษตรให้เหมาะสมกับเกษตรกรแต่ละคน หมายถึง การรู้สภาพของพื้นที่ การแนะนำให้เข้าใจ และการรู้ความต้องการของเกษตรกร

๒๗) การตรงต่อเวลา หมายถึง การไม่ผิดนัด การมีความรับผิดชอบ และ ความซื่อตรง

๒๘) การไม่ขัดคอ หมายถึง การมีความคิดเห็นตรงกัน การไม่พุดขัดกัน และ การไม่พุดชวนทะเลาะ

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างความหมายคุณสมบัตินี้ของเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมการเกษตร ๒๘ รายการ ในคำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย กับความหมายในทัศนะของเกษตรกรแล้วพบว่า เกษตรกรจำนวนสูงสุด เข้าใจเกี่ยวกับความหมายของคุณสมบัติเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรคือ ความเมตตา การไม่เห็นแก่ตัว ความยุติธรรม การให้อภัย การมีจิตใจเยือกเย็น ความอดทน การมีประสบการณ์ด้านการเกษตร การมีความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตร การมีความเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ ความฉลาด ความเข้มแข็ง การกล้าตัดสินใจ การทำงานด้วยความคล่องแคล่ว การทำงานด้วยความตั้งใจ การทำงานด้วยความเต็มใจ การเข้าใจความต้องการของเกษตรกร การสนใจแสวงหาความรู้ และการตรงต่อเวลา มีความหมายใกล้เคียงกัน ส่วนคุณสมบัตินี้ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรรายการอื่น ๆ นอกจากที่กล่าวแล้ว มีความหมายแตกต่างกัน (ตารางที่ ๑๙ ภาคผนวก ก.)

ข้อเสนอแนะ

๑. การฝึกอบรมบุคคลากรเพื่อให้ปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมการเกษตร นอกจากจะทำการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับวิทยาการด้านการเกษตรแล้ว ควรที่จะได้ให้การอบรมให้

คุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ตามที่เกษตรกรต้องการและให้ความสำคัญด้วย

๒. การคัดเลือกบุคลากรเพื่อให้ปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมการเกษตร ควรคัดเลือกจากบุคคลเพศชาย มีอายุระหว่าง ๓๐ - ๓๕ ปี และควรใช้คุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ซึ่งเกษตรกรมีความต้องการและให้ความสำคัญ เป็นเครื่องมือในการคัดเลือกด้วย นอกเหนือจากผลการศึกษาด้านการเกษตร

๓. ควรทำการศึกษาในทำนองเดียวกันนี้ในพื้นที่อื่น ๆ ด้วย เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้รับมาเปรียบเทียบกัน ซึ่งจะทำให้ได้คุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจากทัศนะของเกษตรกรในพื้นที่อื่น ๆ

ศูนย์วิทยพัทยาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย